

Plan mot mobbning, våld, trakasserier och diskriminering inom sektorn för fostran och lärande i Esbo stad

Kommunen ska som en del av elev- och studerandevårdsplanen ha en plan för hur eleverna och de studerande skyddas mot mobbning, våld, trakasserier och diskriminering. Planen gäller småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen. Planen kan i viss mån utnyttjas även i andra tjänster som barn och unga i Esbo använder, till exempel i eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen.

I denna plan definieras mobbning, våld, trakasserier och diskriminering och förebyggande- och ingripande åtgärder beskrivs. Dessutom beskrivs åtgärder för att stödja personer som mobbats samt samarbetet med vårdnadshavarna, elev- och studerandevården och andra myndigheter och aktörer.

Definition av mobbning, våld, trakasserier och diskriminering

Mobbning är förolämpningar, elaka ord, att lämnas ensam eller isoleras från gruppen, knuffar och slag. Mobbning skadar eller sårar den som utsätts. Den som blir mobbad kan i allmänhet inte försvara sig eller påverka det bemötande som hen får. Mobbning är ofta ett gruppfenomen som förknippas med en strävan efter status i gruppen genom att trycka ner andra. Med mobbning avses avsiktligt, upprepat och långvarigt agerande, men det är viktigt att notera att redan en enskild gärning kan vara skadlig och orsaka rädsla för att bli mobbad. Meningsskiljaktigheter och konflikter som uppstår av dem är inte mobbning, om de inte inbegriper osakliga gärningar mot den andra eller maktutövning som skadar den andra. (Källa OPH)

Våldshandlingar kan vara fysiska, psykiska eller sexuella. Hedersrelaterat våld innebär att någon använder våld eller hotar med det för att skydda eller återställa familjens eller släktens heder, om en familjemedlem inte följer reglerna för sexuellt och socialt beteende i den egna gemenskapen. Enskilda, fysiska våldshandlingar är lätta att upptäcka och spåren är lätta att identifiera. Det är svårt att upptäcka eller identifiera vissa former av våld om barnet eller den unga inte berättar för vuxna om det våld hen utsatts för. (Källa OPH)

Våld filmas och sprids även till exempel på sociala medier. De flesta våldshandlingar, inklusive handlingar på nätet, såsom spridning av bilder och videor, är straffbara handlingar enligt Finlands lag.

Som **trakasseri** definieras en situation där man exempelvis skapar en atmosfär som är förnedrande, förödmjukande, hotfull, fientlig eller aggressiv och har koppling till sexuell läggning, ursprung, funktionsnedsättning eller någon annan diskrimineringsgrund som föreskrivs i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män eller diskrimineringslagen. Trakasserier kan ta sig uttryck i osakliga antydningar och kränkande bemötande i ord eller handling. Trakasserier kan utöver skrivna och talade ord och uttryck vara publicering av material som kränker människovärdet på nätet eller på sociala medier. Att höra till en minoritet ökar betydligt risken för att bli utsatt för trakasserier.

Med sexuella trakasserier avses någon form av oönskat fysiskt, verbalt, icke-verbalt eller annat bemötande av sexuell karaktär som kränker en persons psykiska eller fysiska integritet, särskilt när en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning skapas. (Källa OPH)

Diskriminering är sämre behandling av en person än av någon annan på grund av en personlig egenskap och i lagen föreskrivna diskrimineringsgrunder. Diskrimineringsgrunder som diskrimineringslagen förbjuder är ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. Diskrimineringsgrunder enligt lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män är kön, könsidentitet och könsuttryck. Även trakasserier på dessa grunder förbjuds i båda lagarna.

1. Tillsammans mot mobbning

Esbo stad har många verktyg för att förebygga och ingripa i mobbning och våld samt för efterarbetet. Vi samarbetar aktivt med barnen, ungdomarna och vårdnadshavarna. Esbo har flera samarbetspartners som stöd i arbetet mot mobbning. Åtgärderna mot mobbning i Esbo och samarbetsparterna beskrivs också på webbplatsen: [Tillsammans mot mobbning | Esbo stad](#)

2. Förebyggande av mobbning, våld, trakasserier och diskriminering

Varje daghem, skola och gymnasium har närmare enhetsspecifika åtgärder för att förebygga mobbning och stödja välmående i gemenskapen. Dessa åtgärder finns beskrivna i en bilaga till enhetens läsårsplan samt på skolans/gymnasiets egen webbsida.

Åtgärderna för att stödja välmående och förebygga mobbning, våld, trakasserier och diskriminering omfattar bland annat:

- utveckling av färdigheter för välbefinnande
- regler och anvisningar som gruppen tillsammans kommit överens om och som finns tillgängliga för de studerande och vårdnadshavarna (till exempel gruppens regler, ordningsregler och för skolorna även Plan för fostrande samtal och användning av disciplinära åtgärder och de tillhörande förfaringssätten)
- främjande av kontinuerlig gruppbildning och socialt engagemang
- vårdnadshavarnas och de studerandes delaktighet
- effektiv information om elev- och studerandevårdens tjänster
- stöd vid övergångsskedena
- metoder för uppföljning av välmående (inklusive mobbning, våld, diskriminering och trakasserier).

Det är viktigt med tydlig arbets- och ansvarsfördelning gällande arbetet mot mobbning (enhetens personal, vänelever, tutorer). Enheten har en klar struktur för hur arbetet mot mobbning organiseras, till exempel ett utsett team. Enhetens ledare/rektor säkerställer att personalen har den kompetens som krävs.

Utvecklingen av färdigheter för välbefinnande som en del av undervisningen beskrivs i läroplanerna. Främjandet av kontinuerlig gruppbildning och stödåtgärderna i övergångsskedena beskrivs i handledningsplanen och åtgärderna för uppföljning av välbefinnande i enheten/gruppen beskrivs närmare i elev- och studerandevårdsplanen. För dessa åtgärder har också utarbetats stödmaterial till enheterna (Stödmaterial för genomförandet av välbefinnandearbetet enligt planen för elev- och studerandevård inom sektorn för fostran och lärande).

3. Ingripande i mobbning, våld, trakasserier och diskriminering

Läraren ansvarar för säkerheten och välbefinnande i varje barn-, elev- och studerandegrupp när hen undervisar gruppen och när gruppen förflyttar sig från en lärmiljö till en annan. Rektorn/ledaren ansvarar för säkerheten och välbefinnande under arbetsdagen tillsammans med lärarna och den övriga personalen. Rektorn/ledaren samt fostrans- och utbildningsanordnaren ansvarar för att systematiskt förebygga mobbning, ingripa i mobbningssituationer och följa upp dessa i gemenskapen eller lärmiljön. (Källa: [OPH](#))

Ingripande åtgärder vid mobbning, våld, trakasserier och diskriminering är:

Kanaler för anmälan om mobbning, våld, trakasserier och diskriminering Alla studerande och vårdnadshavare inom den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen vet och har tillgång till ett enkelt sätt (till exempel en QR-kod, postlåda) att meddela observationer om mobbning, trakasserier, diskriminering och våld. Läroanstalten beslutar om hur dessa behandlas. Elever/studerande uppmuntras att med låg tröskel tala med en vuxen.

Kamratstödsverksamhet och utnämnd vuxen (grundläggande utbildning och gymnasiet) En studerande som blivit mobbad har möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter och få kamratstöd av andra. En lämplig grupp kan sökas med hjälp av en ungdomsledare (grundläggande utbildning) eller Navigatorhuset (gymnasiet). En studerande som blivit mobbad har en utnämnd trygg vuxen i läroanstalten som hjälper och stöder den studerande framåt. Även vårdnadshavare kan få kamratstöd via organisationer.

Förebyggande av och ingripande vid rasism, trakasserier och diskriminering Enheten har metoder för att förebygga rasism, trakasserier och diskriminering på grund av kön, funktionsnedsättning, kulturell bakgrund, religion, sexuell läggning eller någon annan omständighet, och den ingriper effektivt och konsekvent i hatretorik, diskriminerande språkbruk och beteende.

Enheterna har egna jämställdhets- och likabehandlingsplaner som genomförs och följs upp målmedvetet. Planer på stadsnivå: Jämlikhetskommittén | Esbo stad

Åtgärder för ingripande i mobbning, våld, trakasserier och diskriminering
Enheterna inom småbarnspedagogiken, skolorna och gymnasierna har tydliga åtgärder för ingripande i mobbning, våld, trakasserier och diskriminering. De studerande, vårdnadshavarna och alla vuxna i enheten inom småbarnspedagogiken/skolan/gymnasiet känner till den överenskomna verksamhetsmodellen.

Småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen

Varje enhet inom småbarnspedagogiken har beskrivit:

- Förebyggande verksamhet mot mobbning
- Hur vuxna ingriper i akuta situationer
 - Information till vårdnadshavare
 - Vem som utreder och antecknar
- Uppföljning
- Samarbete med barnet, vårdnadshavarna och eventuella samarbetspartners

Den grundläggande utbildningen

Varje skola har beskrivit åtgärder för ingripande i mobbning, våld, trakasserier och diskriminering (Steg för ingripande):

- Förebyggande arbete i skolorna
- Eleverna informeras om processen både på förhand och i akuta situationer
- Ingripande i akuta situationer:
 - Utredning av situationen och diskussion med de inblandade
 - Information till klassläraren/klassföreståndaren
 - Information till vårdnadshavare
 - Vem som antecknar och var
- Uppföljning (klassläraren, klassföreståndaren eller någon annan överenskommen person)
- Samarbete med eleven, vårdnadshavarna och eventuella samarbetspartners
- Användning av disciplinära åtgärder
- Nödvisat samarbete med myndigheter (barnskyddet, polisen)

Verksamhetsmodellen Steg för ingripande finns tillgänglig på skolans webbsida.

Gymnasiet

Varje läroanstalt har beskrivit åtgärder för ingripande i mobbning, våld, trakasserier och diskriminering (Steg för ingripande):

- Förebyggande arbete i gymnasiet
- De studerande informeras om processen både på förhand och i akuta situationer
- Ingripande i akuta situationer
 - Utredning av situationen och diskussion med de inblandade
 - Information till grupphandledaren
 - Information till vårdnadshavaren, om den studerande är minderårig
 - Vem som antecknar och var
- Uppföljning (grupphandledaren)
- Samarbete med den studerande, vårdnadshavarna och eventuella samarbetspartners
- Användning av disciplinära åtgärder
- Nödvändigt samarbete med myndigheter (barnskyddet, polisen)
-

Verksamhetsmodellen Steg för ingripande läggs på gymnasiets webbsida under 2024.

Varje elev och alla som hör till personalen är skyldiga att ingripa i mobbning, våld, trakasserier och diskriminering när de upptäcker dessa. Skolans lärare eller rektor ska meddela vårdnadshavarna/andra lagliga företrädare till de inblandade eleverna om trakasserier, mobbning, diskriminering eller våld som skett i lärmiljön eller under skolvägen och som kommit till hans kännedom.

Exempel på steg för ingripande inom den grundläggande utbildningen.

Varje skola inom den grundläggande utbildningen har en egen verksamhetsmodell steg för ingripande.

FÖREBYGGANDE ARBETE I KLASSRUMMEN

Metoder/övningar som utvecklar färdigheterna: KiVa
Arvokas (sociala färdigheter)
Positiv pedagogik
Styrkorfärdigheter
Kontinuerlig

Enkätens resultat utnyttjas vid planeringen av undervisningen:
Enkäter om mobbning, enkäter om atmosfär
KiVa-enkäter
Elevenkäter
Välfärdsenkäter
Enkäten Hälsa i skolan

OM ELEV ELLER EN VUXEN I EVENTUELL MOBBNING MELLAN ELEVER

Mobbning kommer fram för första gången:

Läraren utreder om kriterierna för mobbning uppfylls.

Läraren diskuterar med de inblandade genast när det är möjligt.
Man kommer överens om hur eleven ändrar sitt beteende.

Läraren kan konsultera gruppen för arbete mot mobbning och studerandevårdens tjänster.

Läraren meddelar de inblandade elevernas vårdnadshavare om saken (telefonsamtal, Wilma).

Läraren kommer överens om minst ett uppföljningssamtal med alla parter. Om mobbningen slutar behöver man inte ingripa i den på nytt.

MOBBNINGEN FORTSÄTTER

Om mobbningen fortsätter förs ärendet till gruppen för arbete mot mobbning.
Gruppen treder ärendet enligt sin verksamhetsmodell.

Meddelande till vårdnadshavarna och inbjudan till ett möte i skolan.

Vid behov styr gruppen eleven till elev- och studerandevårdens tjänster.

Den gemensamma välfärdsgruppen kan komma överens om att vid behov genomföra en klassintervention i klassen. I detta kan delta till exempel kuratorn och/eller psykologen.

Vid behov diskuterar rektorn med läraren om saken.

Läraren/rektorn förordnar ett fostrande samtal eller kvarsittning.

Läraren kommer överens om minst ett uppföljningssamtal med alla parter.

MOBBNINGEN FORTSÄTTER TROTS TIDIGARE ÅTGÄRDER

Man ordnar ett sektorsövergripande expertgruppsmöte med elevens och/eller vårdnadshavarens samtycke.

Rektorn/kuratorn konsulterar K0+ arbetstagare och kommer överens om fortsatta åtgärder.

Rektorn beslutar om användning av disciplinära åtgärder (skriftlig varning, avstängning för viss tid).

Andra handlingsmodeller diskuteras (samarbete med barnskyddet och polisen).

Tillräcklig uppföljning

Exempel på steg för ingripande inom den grundläggande utbildningen.

Varje skola inom den grundläggande utbildningen har en egen verksamhetsmodell med steg för ingripande.

1. steg:

FÖREBYGGANDE ARBETE I KLASSRUMMEN

Metoder/övningar som utvecklar färdigheter för välbefinnande:

KiVa

Utveckling av sociala färdigheter, Positiv pedagogik, lära känna egna och andras styrkor

Kontinuerlig gruppbildning

Enkäter vars resultat utnyttjas vid planering av undervisningen:

Enkäter om mobbning, enkäter om atmosfär

KiVa-enkäter

Elevenkäter

Välbefinnandeenkäter

Enkäten Hälsa i skolan

2. steg

OMEDELBART INGRIPANDE AV EN VUXEN I EVENTUELL MOBBNING MELLAN ELEVER

Mobbning kommer fram för första gången:

Läraren utreder om kriterierna för mobbning uppfylls.

Läraren diskuterar med de inblandade genast när det är möjligt. Man kommer överens om hur eleven ändrar sitt beteende.

Läraren kan konsultera de personer/den grupp i skolan som har särskilda ansvars- och arbetsuppgifter att förebygga och ingripa i mobbning eller yrkespersonerna inom elev- och studerandevården.

Läraren meddelar de inblandade elevernas vårdnadshavare om saken (telefonsamtal, Wilma).

Läraren kommer överens om minst ett uppföljningssamtal med alla parter. Om mobbningen slutar behöver man inte ingripa i den på nytt.

3. steg

MOBBNINGEN FORTSÄTTER

Om mobbningen fortsätter: Ärendet överförs till de personer/den grupp i skolan som har särskilda ansvars- och arbetsuppgifter att förebygga och ingripa i mobbning. Gruppen utreder ärendet enligt sin verksamhetsmodell.

Meddelande till vårdnadshavarna och inbjudan till ett möte i skolan.

Vid behov vägleds eleverna till elev- och studerandevårdens tjänster.

Elevvårdsgruppen kan bestämma att genomföra en klassenkät eller klassintervention i klassen. I detta kan till exempel kuratorn och/eller psykologen delta.

Vid behov diskuterar rektorn med de som mobbar.

Läraren/rektorn förordnar ett fostrande samtal eller kvarsittning.

Läraren kommer överens om minst ett uppföljningssamtal med alla parter.

4. steg

MOBBNINGEN FORTSÄTTER TROTS TIDIGARE ÅTGÄRDER

Man ordnar ett sektorsövergripande expertgruppsmöte med elevens och/eller vårdnadshavarens samtycke.

Rektorn beslutar om användning av disciplinära åtgärder (skriftlig varning, kvarsittning, avstängning för viss tid).

Andra handlingsmodeller diskuteras (samarbete med barnskyddet och polisen).

Tillräcklig uppföljning